

Nr 299.

Av herr **Wangson, Otto**, och herr **Karlsson, Oscar Gottfrid**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående lönerglering för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset m. m.*

I den kungl. propositionen nr 272 föreslår departementschefen, att viss lägre avlönad sjukvårds- och ekonomipersonal vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset skulle avlönas enligt en för ifrågavarande personal särskilt upprättad löneplan, benämnd U.

Omförmälda löneplan innehåller väsentligt lägre löneförmåner än de, som utgå till de icke ordinarie befattningshavarna i lägsta lönegraden av den statliga löneplanen. Vid överläggningar mellan karolinska sjukhusets direktion och vederbörande personalorganisation har personalorganisationen i första hand framställt krav på ingående av kollektivavtal för berörda personalgrupper. Därest denna framställning icke skulle kunna bifallas, har organisationen hemställt att, med hänsyn tagen till vederbörande personal påvilande arbetsuppgifter, denna personal borde placeras i lönegraden för ordinarie och icke ordinarie statstjänstemän, vilket framgår av närslutna bilaga 1.

I den kungl. propositionen har departementschefen förklarat sig för närvarande icke vara beredd att taga slutlig ställning till frågan om kollektivavtal, utan har denna fråga ansetts böra prövas i ett vidare sammanhang. Med anledning härav har departementschefen föreslagit, att sjukvårds- och ekonomipersonalen skall inplaceras å löneskala U såsom extra befattningshavare.

Genom bifall till Kungl. Maj:ts proposition i berörda hänseende komma dessa befattningshavare att få vidkännas minskning å nu utgående löner. Dessa äro redan nu, trots de av 1935 och 1936 års riksdagar anslagna medlen för provisorisk löneförstärkning åt serafimerlasarettets personal, lägre än de vid Stockholms stads m. fl. sjukhus nu utgående lönerna till jämställd personal. Vad sedan beträffar den personal, som nu föreslås placerad å den statliga löneplanen, vilja vi framhålla den oförmånliga placering i lönehänseende, som åt vissa befattningshavare föreslagits. Detta gäller i främsta rummet viss vaktmästare- och eldarepersonal samt sjukbärare och gårdskarlar, vars löneförmåner minskas genom ifrågasatta lönerglering.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att vid lönergleringen för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset hänsyn jämväl tages till den nu ut-

gående provisoriska löneförbättringen på sätt, att nu anställd personal ej får vidkännas löneminskning;

att eldare placeras i B 6, sjukbärare och gårdskarlar i B 5 och vaktmästare i B 6.

Stockholm den 7 april 1937.

Otto Wangson.

Gottfrid Karlsson,
Vadstena.

Avskrift av avskrift.

Bilaga 1.

Protokoll, hållet vid sammanträde mellan representanter för direktionen för karolinska sjukhuset samt representanter för Stockholms kommunalarbetares samorganisation och personalen vid serafimerlasarettet rörande löne reglering för nämnda personal å serafimerlasarettet onsdagen den 21 oktober 1936.

Närvarande:

Ordföranden i direktionen, generaldirektören A. Orne,
vice ordföranden i direktionen, t. f. expeditjonschefen C. A. Löwenhielm,
direktören vid serafimerlasarettet, professorn G. Söderlund,
direktionens expert, sysslomannen E. Olsson,
sysslomannen vid lasarettet P. O. J. N. Bergman,
ombudsmannen Sten Eklund,
ombudsmannen Gunnar Pettersson,
sjukbäraren Ivar Werner,
eldaren Knut Holmberg,
eldaren Karl Jonsson,
sköterskebiträdet Ellen Knutsson,
köksbiträdet Lisa Nilsson.

§ 1.

Herr ordföranden hälsade de närvarande välkomna och förklarade sammanträdet öppnat samt erinrade, att sammanträdet anordnats för att bereda vederbörande personalorganisation tillfälle att framföra sina synpunkter och önskemål rörande löne regleringen för personalen vid serafimerlasarettet.

§ 2.

Personalens närvarande representanter uppdrogo åt herrar Eklund och Holmberg att å deras vägnar justera dagens protokoll.

§ 3.

Personalrepresentanterna hemställde, att den lägre sjukvårds- och ekonomipersonalens avlöningsförmåner och anställningsförhållanden måtte regleras genom ett särskilt *kollektivavtal* med direktionen.

Till stöd härför androgs i huvudsak följande: Personalen hade tidigare hos direktionen över serafimerlasarettet begärt, att kollektivavtalsformen finge an-

vändas. Dylika avtal vore gällande förutom vid de större städernas sjukhus (Stockholm, Göteborg, Malmö) även vid åtskilliga landstings sjukvårdsinrättningar. I tillämpningen hade dessa visat sig icke medföra några olägenheter för driften utan skapat ordning och reda, varför både vederbörande vid sjukhus, där dylika avtal gällde, och personalen därstädes vore nöjda med anordningen. De sakkunniga rörande serafimerlasarettet hade ej tagit ställning till frågan om kollektivavtal. Två reservanter i allmänna civilförvaltningens lönenämnd, herrar Reinwall och Englund, hade förordat, att direktionen finge träffa avtal om de löner, som skulle utgå till hithörande personalgrupper.

Från *direktionens* sida framhölls, att kollektivavtalsformen visserligen vore användbar men att, då staten redan dreve sjukhus utan att denna anordning därvid tillämpats, någon annan framkomlig väg för reglering av personalens löner än inplacering i det statliga lönesystemet ej kunde komma ifråga. Med hänsyn till att det statliga avlöningsystemet tillämpades beträffande i det närmaste all statligt anställd personal funnes ingen anledning att göra ett undantag från denna regel i fråga om förevarande personalkategorier vid serafimerlasarettet. Härtill komme, att för driften av lasarettet bestämda anslag skulle ställas till direktionens förfogande och att därför en ändring av ekonomisk innebörd i ett kollektivavtal först måste prövas av statsmakterna, innan den kunde genomföras. Kollektivavtalsformen skulle därför komma att vålla vissa svårigheter.

Häremot anfördes av *personalrepresentanterna*, att den omständigheten, att staten vid sina sjukhus ej tillämpade kollektivavtal, ej uteslöte denna anordnings användande vid lasarettet. Uppsägningstiden för avtalet kunde bestämmas så, att någon ändring ej behövde ifrågakomma under ett löpande budgetår. En del statliga verk hade vid sidan av det vanliga statliga avlöningsystemet tillämpat kollektivavtal. Så t. ex. funnes vid statens järnvägar dylika avtal för verkstads- och banarbetare.

Från *direktionens* sida påpekades, att de statliga verk, där dylika avtal användes, i huvudsak vore affärsdrivande och i viss mån jämförliga med privata företagare, medan ett lasarett icke kunde betraktas som en affärsdrivande inrättning.

Vidare framhöll *personalrepresentanterna*, att den personal, varom nu vore fråga, utgjordes av sådana grupper, som karakteriserades av stor rörlighet. Den enskilda stannade ej länge i sin anställning utan sökte sig i allmänhet efter en tid till annan sysselsättning. Med hänsyn till denna omsättning vore det olämpligt att inordna ifrågavarande personalgrupper i det statliga lönesystemet.

Härefter diskuterades den av de sakkunniga föreslagna, av direktionen preliminärt tillstyrkta anordningen, att sköterskebiträde, sömmerska, städerska, köksbiträde, serveringsbiträde, tvättbiträde, eldare och »manligt biträde» borde antagas såsom extra befattningshavare för en tid av *tre år*, dock med ömsesidig rätt till viss tids uppsägning, och att sådan befattningshavare, som befunnits lämplig till fortsatt anställning, borde efter utgången av de tre åren befordras till extra ordinarie tjänsteman, medan i motsatt fall anställningen skulle upphöra.

Från *personalrepresentanternas* sida påyrkades, att denna provtjänstgöring måtte bestämmas till tre månader. På andra områden hade en provtid av tre månader visat sig fullt tillfredsställande. Tre år vore en alldeles för lång provtid, varmed intet vore att vinna. Härigenom skulle i stället skapas osäkerhet och nervositet. Vidare vore ett mindre gott arbetsförhållande att befara, enär en befattningshavare lätt skulle kunna genom den långa provtiden obehörigen utnyttjas, alldenstund en lägre lön under denna tid vore

förutsatt. Vidare kunde med stöd av erfarenhet befaras, att de föreståndarinnor m. fl., vilkas utlåtanden i allmänhet vore de i praktiken bestämmande för antagande av personalen, lätt kunde få en rent personlig inställning till den provtjänstgörande, som gjorde, att denne icke ansåges lämplig, även om denna uppfattning ej hade sakligt stöd. Då med extra ordinarie anställning följde rätt till uppsägning i vanlig ordning, vore ej heller den längre tiden motiverad av hänsyn till önskvärdheten att kunna uppsäga en olämplig person. Slutligen påpekades det vid en jämförelse med andra arbetsområden orimliga i att t. ex. en städerska eller ett sköterskebiträde skulle behöva tjänstgöra i tre år vid lasarettet, innan hennes duglighet skulle anses tillräckligt prövad för att hon skulle kunna erhålla en fastare anställning.

Från *direktionens* sida framhölls, att en person i regel komme att först tjänstgöra som semester- och sjukvikarie och därefter småningom beredas ständig sysselsättning. I praktiken syntes den treåriga extraanställningen icke komma att verka betungande. Den vore närmast avsedd för personer, som anställdes vid unga år. I de fall då vederbörande kunde återopa annan väl vitsordad anställning, t. ex. vid ett Stockholms stads sjukhus, kunde prövotiden väsentligt minskas eller befinnas obehövlig, innan extra ordinarie anställning erhöles. Med föreskriften om de tre åren hade man velat bestämma den tid, då frågan om en fastare fortsatt anställning sist finge prövas. De närvarande direktionsrepresentanterna förklarade sig villiga medverka till, att en passus av nu angivet innehåll inflöte i direktionens underdåniga skrivelse i ämnet. Vidare påpekades, att den extra ordinarie anställningen i realiteten innebure, att befattningshavaren vore definitivt anknuten till lasarettet, enär det endast undantagsvis inträffat, att dylika befattningshavare uppsagts. Därjämte framhölls, att det i praktiken torde komma att visa sig, att extra ordinarie anställning komme att vinnas före utgången av de tre åren. Skulle det i något fall uppstå tvekan, huruvida en person borde beredas den fastare anställningen, komme säkerligen vederbörande organisation att göra en framstöt för bevakande av personalens intressen.

Till diskussion upptogs därefter *lönegradsplaceringen* av ifrågavarande personalgrupper.

Personalrepresentanterna hemställde, att *förste eldarna*, av de sakkunniga placerade i B 5 och av direktionen preliminärt under benämningen eldare av 1:a klass placerade i B 6, måtte under benämningen reparatörer uppflyttas i B 7. Dessa befattningshavare tjänstgjorde nämligen ej som eldare annat än vid tillfälligt förfall för den egentliga eldarpersonalen utan sysselsattes i huvudsak med reparationsarbeten. Vidare borde eldarna, av de sakkunniga placerade i e. o. 5 och av direktionen preliminärt under benämningen eldare av 2:a klass placerade två i B 5 och tre i e. o. 5, hänföras till B 6, till vilken lönegrad i allmänhet hänfördes eldare vid högtrycksanläggningar. Anläggningen vid serafimerlasarettet vore av detta slag. Till B 5 brukade hänföras sådana befattningar, för vilka särskild utbildning ej krävdes. För eldare åter erfordrades yrkesutbildning.

Sysslomannen *Bergman* upplyste, att eldarna av 1:a klass vid statens sinnessjukhus hade i huvudsak samma göromål som motsvarande befattningshavare vid serafimerlasarettet.

Från *personalens representanter* genmälades, att den omständigheten, att i så fall eldarna av 1:a klass vid sinnessjukhusen erhållit en oriktig lönegradsplacering, ej vore anledning att på samma sätt placera dem vid lasarettet. Vidare framhölls, att vid lasarettet förste eldarna hade sön- och helgdags-tjänstgöring och eldarna jämväl natttjänstgöring. Därjämte påpekades, att lönerna för dessa befattningshavare föreslagits till så låga belopp, att familjebildningen komme att försvåras. Dessa hade på grund av sitt arbete ej heller

någon möjlighet att förskaffa sig extra inkomster. Beaktas måste också, att de måste söka sina bostäder ute i staden, vilket vore synnerligen betungande, medan däremot vid sinnessjukhusen motsvarande befattningshavare erhöle bostad inom sjukhuset, för vilken endast en jämförelsevis ringa hyra behöfde erläggas.

I fråga om de »manliga biträdena», sjukbärare och gårdskarlar, vilka föreslagits placerade i 4 lönegraden, framhöllo *personalrepresentanterna*, att denna placering vore för låg. De borde hänföras till 5 lönegraden. Denna lönegrad vore nämligen genomgående den lägsta, i vilken de manliga befattningshavarna placerats, för vilka särskild utbildning ej erfordrades. Hit hänfördes t. ex. banvakter och brevbärare. Även vid en jämförelse med motsvarande löner hos Stockholms stad och Stockholms läns landsting vore placeringen i 4 lönegraden för låg. Härtill komme, att genom utvecklingen befattningarna ej blivit passagetjänster utan innehavarna stannade i sina anställningar. Beaktas måste vidare, att av sjukbärare krävdes minst lika mycket arbete, påpasslighet, takt och handlag som t. ex. av en expeditions-vakt, som tillhörde B 5. För en förbättrad lönegradsplacering talade jämväl de för ovan omnämnda personalgrupperna vid lasarettet små möjligheterna till befordran i jämförelse med förhållandena vid andra statliga verk.

Sysslomannen Bergman meddelade, att dock en viss befodringsmöjlighet funnes för sjukbärare, nämligen till vaktmästare och portvakter.

Vidare föreslogo *personalrepresentanterna*, att sköterskebiträden, städerskor, köks- och serveringsbiträden samt tvättbiträden måtte placeras i lönegraden e. o. 1, varigenom dessa skulle komma i samma löneställning som motsvarande befattningshavare i Stockholms stads förvaltning. Denna placering vore jämväl motiverad med hänsyn till befattningshavarnas ansträngande arbete, vilket gjorde, att de ej kunde stanna länge i tjänst. I konsekvens härmed borde andra fotografibitråde, baderska, sömmerska, telefonist, första köks- och serveringsbiträde (spis-, centraldisk- 1, köksförestånderskans närmaste- 1, serverings- 1) och första tvättbiträde placeras i lönegraden e. o. 2, kokerska i lönegraden e. o. 3 samt kokerska (diet) i lönegraden B 2. I fråga om sistnämnda förslag åberopades jämväl den motivering i ämnet, som reservanten inom allmänna civilförvaltningens lönenämnd Köersner lämnat, varjämte underströks, att dietkokerska numera hade en mycket betydelsefull uppgift att fullgöra i sjukvårdsarbetet.

§ 4.

Herr ordföranden förklarade sammanträdet avslutat, varefter herr Eklund framförde sitt och de övriga personalrepresentanternas tack till herr ordföranden och uttalade en förhoppning, att personalens önskemål måtte i största möjliga utsträckning tillmötesgås.

Vid protokollet:

Anders Tottie.

Justeras:

Anders Örne. Sten Eklund.

Knut Holmberg.